

Royal Secondary & Girls School - Dhoraji

Std :- 10th

Sub : Sanskrit

Date : 29-01-2025

Time :- 3:00 hours

Round Test 2

Marks :- 80

विभाग: A : गद्यविभाग

अधोदत्तस्य गद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् अनुवादं कुरुत - (कोऽपि एकः) 4
(नीचे आपेक्षा गद्यखण्डस्य गुजराती भाषामां अनुवाद करोः) (कोई पक्ष अंक)

1. पुरा एकस्मिन् जलाशये अनागतविधाता, प्रत्युत्पन्नमतिः यद्भवविष्यश्चेति त्रयो मत्स्याः वसन्ति स्म। अथ कदाचित् तं जलाशयं दृष्ट्वा धीवरैः उक्तम् - "अहो बहुमत्स्योऽयं हृदः। कदाचिद् अपि न अस्माभिः अन्वेषितः। तदद्य आहारवृत्तिः सञ्जाता। श्वः अत्रागम्य मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः इति निश्चयः।"
2. ब्रह्मन्, न खलु साधुसेवितोऽयं पन्थाः येनासि प्रवृत्तः। निहन्येष परस्तात्। इन्द्रियाश्रममुत्थापितं हि रजः कलुषयति दृष्टिम् अनक्षजिताम्। कियद् दूरं वा चक्षुरीक्षते। विशुद्धया हि धिया पश्यन्ति कृतबुद्धयः सर्वान् अर्थान् असतः सतो वा। निसर्गविरोधिनी चेयं पयःपावकयोरिव धर्मक्रोधयोरेकत्र वृत्तिः। आलोकमपहाय कथं तमसि निमज्जसि। क्षमा हि मूलं सर्वतपसाम्।

अधोदत्तानां संस्कृतप्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत - (कौ अपि द्वौ) 2
(नीचे आपेक्षा संस्कृत प्रश्नाना उत्तर आपेक्षा विकल्पोभांथी शोधीने संस्कृतमां लभोः) (कोई पक्ष अंक)

3. सिद्धहैमस्य षट्सु अध्यायेषु कस्य व्याकरणम् अस्ति?
A. संस्कृतस्य B. प्राकृतस्य C. पालीभाषायाः
4. परस्परं भिन्नेषु पदार्थेषु कीदृशम् आन्तर्यं भवति?
A. स्वाभाविकम् B. सादृश्यम् C. अस्वाभाविकम्
5. श्रेष्ठिपुत्रस्य नाम किं आसीत्?
A. शाण्डिल्यः B. शक्तिकुमारः C. अनागतविधाता

अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां लिखत - (कौ अपि द्वौ) 4
(नीचे आपेक्षा प्रश्नाना उत्तर गुजराती भाषामां लभोः) (कोई पक्ष अंक)

6. (गुणवती) कन्या शुं वेये छे अने तेनाथी शुं मेणवे छे?
7. अर्जुन सरोवरनुं पाणी पीवा गयो त्यारे तेने अजास्या पुरुषे शुं क्खुं?
8. सायुं सुभ मेणववा माटे कोष योग्य नथी?

अधोदत्तस्य विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत - (कोऽपि एकः) 2
(नीचे आपेक्षा विषय उपर टूंक नोंध लभोः) (कोई पक्ष अंक)

9. आवर्तपात नामनुं विध्न
10. अयेतन पदार्थोभां रडेली सादृश्यता
11. अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत - 4
(नीचे आपेक्षा गद्यखण्ड वांथीने प्रश्नाना उत्तर संस्कृत भाषामां लभोः)

धात्री काष्ठानि आनीतवती। तदनन्तरं सा तण्डुलान् असकृत् जलेन प्रक्षालितवती, उष्णीकृते जले च तान् प्रक्षिप्तवती। अल्पीयसा कालेनैव तण्डुलाः सिद्धाः सञ्जाताः। ततः इन्धनानि जलेन शमयित्वा कृष्णाङ्गारानपि तदर्थिभ्यः प्रेषयित्वा यत् धनं लब्धं तेन धनेन शाकं घृतं दधि तैलं च क्रीतवती। तेन च सा विविधानि व्यञ्जनानि सम्पादितवती।

- प्रश्नाः - (1) कन्या तण्डुलान् केन प्रक्षालितवती?
(2) तण्डुलाः कदा सिद्धाः सञ्जाताः?
(3) कन्या कृष्णाङ्गारान् कथं प्राप्तवती?
(4) कृष्णाङ्गारान् विक्रीय कन्या किं क्रीतवती?

અધોદત્તસ્ય પદ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં
કુરુત - (કોઽપિ એકઃ) 4
(નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ
કરો :) (કોઈ પણ એક)

12. પાઠશાલાં સમં મિત્રૈઃ ગચ્છ પાઠં તથા પઠા।
એવં સમાદિશત્ પુત્રં તાતઃ પુત્રહિતે રતઃ ॥૧॥
ત્યજ દુર્જનસંસર્ગં ભજ સાધુસમાગમમ્।
કુરુ પુણ્યમહોરાત્રં સ્મર નામ હરેઃ સદા ॥૨॥

13. સ ભગ્નધન્વા વિરથો હતાશ્ચો હતસારથિઃ।
હસ્તેનાદાય વૈદેહીં પપાત ભુવિ રાવણઃ ॥
જટાયુસ્તમતિક્રમ્યં તુણ્ડેનાસ્ય યગાધિપઃ।
વામબાહૂન્ દશ તદા વ્યપાહરત્ અરિન્દમઃ ॥

અધોદત્તાનાં સંસ્કૃતપ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ વિકલ્પેભ્યઃ
ચિત્વા સંસ્કૃતે લિખત - (કૌ અપિ દ્વૌ) 2
(નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપેલા
વિકલ્પોમાંથી શોધીને સંસ્કૃતમાં લખો :) (કોઈ પણ બે)

14. માનવાઃ કીદૃશાઃ સન્તુ ?
A. ધનપૂર્ણાઃ B. નિર્ભયાઃ C. સભયાઃ
15. સદ્ધિઃ લીલાયા પ્રોક્તં કીદૃશં ભવતિ ?
A. ચલમ્ B. નશ્વરમ્ C. અચલમ્

16. મૂઢઃ જનઃ કીદૃશઃ ભવતિ ?
A. પરપ્રત્યયનેયબુદ્ધિઃ
B. પરધર્મનેયબુદ્ધિઃ
C. સ્વપ્રત્યયનેયબુદ્ધિઃ

અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં
લિખત - (કેઽપિ ત્રયઃ) 6

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં
લખો :) (કોઈ પણ ત્રણ)

17. આપત્તિમાં અને પ્રતિજ્ઞાપાલનમાં કોને આદર્શ માનવા
જોઈએ? શા માટે?

18. કોધાન્વિત રાવણે શું કર્યું?

19. સંગઠિત રહેવા માટે કવિ શું કરવાનું સમજાવે છે?

20. સુજનની સુજનતાનું સ્વરૂપ વર્ણવો.

શ્લોકપૂર્તિ કુરુત - (કૌ અપિ દ્વૌ) 4
(શ્લોકપૂર્તિ કરો :) (કોઈ પણ બે)

21. સં ગચ્છધ્વં ઉપાસતે ॥

22. યસ્માનોદ્વિજતે મે પ્રિયઃ ॥

23. અનાથો દરિદ્રો ત્વમેકા ભવાનિ ॥

અધોદત્તસ્ય નાટ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં
કુરુત - (કોઽપિ એકઃ) 4
(નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ
કરો :) (કોઈ પણ એક)

24. ચન્દનદાસઃ - (ઉપસૃત્ય) જયતુ જયત્વાર્યઃ।
ચાણક્યઃ - શ્રેષ્ઠિન્, સ્વાગતં તે। ઇદમાસનમ્, તત્ર સ્થાતવ્યમ્।
ચન્દનદાસઃ - યદાર્ય આજ્ઞાપયતિ। (ઉપવિષ્ટઃ)।
ચાણક્યઃ - અપિ પ્રચીયન્તે સંવ્યવહારાણાં વૃદ્ધિલાભાઃ વઃ।
ચન્દનદાસઃ - (સ્વગતમ્) અત્યાદરઃ શઙ્કનીયઃ। (પ્રકાશમ્)
આર્ય! અથ કિમ્, આર્યસ્ય પ્રસાદેન અખણ્ડિતા
મે વાણિજ્યા।

25. શાણ્ડિલ્યઃ - પઠનસ્ય તાવત્ અર્થ જ્ઞાતુમ્ ઇચ્છામિ।
પરિવ્રાજકઃ - પઠિતપાઠૈઃ અપિ કાલાન્તરવિજ્ઞેયા ભવન્તિ
પઠનાર્થાઃ તસ્માત્ પઠ તાવત્।
શાણ્ડિલ્યઃ - પઠનેન કિં ભવિષ્યતિ ?
પરિવ્રાજકઃ - શુણુ - પઠનેન વિના ન પ્રાપ્યતે વિદ્યા। ન
વિદ્યાયા વિના સૌખ્યં નરાણાં જાયતે ધ્રુવમ્।
અતો ધર્માર્થમોક્ષેભ્યો વિદ્યાભ્યાસં સમાચરેત્ ॥

અધોદત્તાનાં વાક્યાનાં કઃ વદતિ ઇતિ લિખત - 2
(કૌ અપિ દ્વૌ)
(નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે, તે લખો :)
(કોઈ પણ બે)

'અ'	'બ'
26. અક્ષાન્ વિમુચ્ય ભવ બાણયોગ્યઃ।	(1) સુનીતઃ
27. ભવાનેવ તાવત્ પ્રથમઃ।	(2) પુનીતઃ
28. વયં મનુષ્યાઃ ન સ્મઃ।	(3) ચાણક્યઃ
	(4) ઘટોત્કચઃ

અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં
લિખત - (કૌ અપિ દ્વૌ) 4

(નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો :)
(કોઈ પણ બે)

29. ઘટોત્કચ શકુનિને શી સલાહ આપે છે?

30. ક્યા મનુષ્યને પથ્થર સાથે સરખાવવામાં આવ્યો છે?
શા માટે?

31. યાજ્ઞક્ય ચંદનદાસને કઈ રીતે ભય બતાવે છે?

- अधोदत्तानां प्रश्नानां सूचनानुसारम् उत्तराणि लिखत -
(नीचे आपेला प्रश्नोना सूचनानुसार उत्तर लखो :)
38. 'भार्या' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - 1
मातुलानी, स्वसा, जाया
39. 'विषादः' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - 1
शोक, प्रसन्नता, उपासना
40. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकालस्य उत्तमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत - 1
मन्यते, मन्यामहे, मन्ये
41. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्यभविष्यकालस्य अन्यपुरुषस्य द्विवचनस्य रूपं चित्वा लिखत - 1
बोधिष्येते, बोधिष्यते, बोधिष्यामि
42. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः आज्ञार्थ-अन्यपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत - 1
विद्यताम्, विद्येताम्, विद्यन्ताम्
43. अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः विध्यर्थ-अन्यपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत - 1
पिबेम, पिबेत्, पिबे:
44. 'सः अचिन्तयत्।' दत्तस्य वाक्यस्य 'स्म' प्रयोगयुक्तं शुद्धं वाक्यं चित्वा लिखत - 1
(क) सो चिन्तयति स्म।
(ख) सः चिन्तयति स्म।
(ग) सः चिन्तयामि स्म।
45. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः षष्ठी विभक्तेः बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत - 1
रमाभ्यः, रामाणाम्, रमे
46. अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः द्वितीया विभक्तेः एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत - 1
पाठशालां, पाठशालायै, पाठशालाभिः
47. उपपदविभक्तेः प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत - 1
..... नमः। (शिवं, शिवाय, शिवस्य)
48. प्रकोष्ठात् युक्तं संख्यापदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत - 1
त्वं पदानि निष्क्रम्य शौचार्थं गच्छ।
(शतम्, शतानि, सप्तशतम्)
49. रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - 1
तत् अधिकं शोचनीयम् अस्ति।
(विध्यर्थ कर्मणि कृदन्तम्, कर्मणि भूतकृदन्तम्, हेत्वर्थ कृदन्तम्)
50. अधोदत्तस्य पदस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - 1
देशोऽयं
(देशाः + अयम्, देशो + अयम्, देशः + अयम्)
51. अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - 1
जलेन + एव (जलेनाव, जलेनैव, जलेनाऽव)
अधोदत्तयोः सामासिकपदयोः समासप्रकारौ दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - 2
52. संयतेन्द्रियः (कर्मधारय, अव्ययीभावः, बहुव्रीहिः)
53. जनसमूहम् (कर्मधारय, समाहार द्वन्द्वः, षष्ठी तत्पुरुषः)

54. अधोदत्तानि वाक्यानि कथानकक्रमानुसारेण पुनः
स्थापयत - 4

(नीचे आपेलां वाक्योने कथानकना क्रमानुसार गोठवीने
इरीथी लपोः)

- (1) यदयं वित्तदासः धनिकोऽपि लुब्धो वर्तते।
- (2) अतः केनापि उपायेन मया असौ वञ्चनीयः।
- (3) एकदा कूटनाथेन चिन्तितम्।
- (4) तस्य कूटनाथाभिधः वैश्यः प्रातिवेशिकः आसीत्।

55. अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि
संस्कृतभाषायां लिखत - 4

(नीचे आपेलां गद्यखंड वांथीने प्रश्नोना उत्तर संस्कृत
भाषामां लपोः)

छात्राणां प्रधानं कर्तव्यम् अस्ति यत् ते स्वगुरुणाम्
आज्ञां पालयन्तु। गुरुणाम् आज्ञायाः पालनं छात्राणां पवित्रं
कर्तव्यम् अस्ति। गुरुणाम् आज्ञायाः पालनेन एव छात्रः
संसारे उन्नतिं कर्तुं समर्थः भवति। गुरुणाम् आशीर्वादेन एव
छात्रः सर्वाः विद्याः सरलतयाः शिक्षते। छात्राणां कर्तव्यम्
अस्ति यत् ते गुरुणां सेवां कुर्वन्तु, सावधानतया विद्यां
पठन्तु, विद्यायाः अध्ययने चित्तं ददन्तु, सत्कर्मसु प्रवृत्ताः
भवन्तु ब्रह्मचर्यं पालयन्तु मातृणां पितृणां च सेवां कुर्वन्तु,
स्वज्येष्ठानाम् आज्ञां पालयन्तु।

- प्रश्नाः - (1) छात्राणां प्रधानं कर्तव्यं किम् अस्ति?
(2) छात्रः संसारे उन्नतिं कर्तुं कदा समर्थः
भवति?
(3) छात्राः कस्मिन् कार्येषु प्रवृत्ताः भवन्तु?
(4) छात्राः केषाम् आज्ञां पालयन्तु?

कर्त्रा सह कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत - 2

(कौ अपि द्वौ)

(कर्ता साथे योग्य कृति जोडोः) (कोई पक्ष धं)

'अ'	'ब'
56. विष्णु शर्मा	(1) रामायणम्
57. वाल्मीकिः	(2) उत्तररामचरितम्
58. भवभूतिः	(3) पञ्चतन्त्रम्
	(4) हितोपदेशः

रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः
लिखत - (कानि अपि त्रीणि) 3

(रेखांकित पदोने शुद्ध करीने गद्यखंड इरीथी लपोः)
(कोई पक्ष त्रश)

59. विक्रमस्य द्वादश्याम् शताब्द्यां सिद्धराजः जयसिंहः
मालवविजयं कृतवान्। विजयानन्तरं जयसिंहः नृपतेः
यशोवर्मणः सर्वम् धनं गृहीत्वा अणहिलपुरम् प्रत्यागतवान्।
धनेन सह तत्रत्यः ग्रंथागारोऽपि तस्य हस्तगतो जातः।

अधोदत्तस्य श्लोकस्य गुर्जरभाषायाम् अनुवादं कृत्वा
अर्थविस्तारं कुरुत - (कोऽपि एकः) 3

(नीचे आपेला श्लोकनो गुजराती भाषामां अनुवाद
करीने अर्थविस्तार करोः) (कोई पक्ष अंक)

60. सेवितव्यो महावृक्षः फल-च्छाया-समन्वितः।
यदि दैवात्फलं नास्ति छाया केन निवार्यते।।

61. भगवन् किमुपादेयम्? गुरुवचनम्।
हेयमपि च किम्? अकार्यम्।

को गुरुः? अधिगततत्त्वः, शिष्यहितायोद्यतः सततम्।।